

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Полтавський державний аграрний університет
Департамент культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації
Полтавський університет економіки і торгівлі
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Стан та перспективи розвитку
рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний
та інноваційний аспекти»**

м. Полтава, 15 травня 2025 р.

*Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти:
збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 травня 2025 р.)*

УДК [338.48+379.8](082)

С77

Рекомендовано до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 7 від 14.04.2025 р.).

Редакційна колегія

– **Безкровний Олександр Валентинович**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Городянська Лариса Володимирівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств Державного університету «Київський авіаційний інститут»;

– **Сгорова Олена Володимирівна**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Зоря Олексій Петрович**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Каролоп Олена Олександрівна**, к. пед. н., доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу Луганського національного університету імені Тараса Шевченка;

– **Логвін Михайло Михайлович**, к. геогр. н., доцент, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу Полтавського університету економіки і торгівлі;

– **Перерва Петро Григорович**, д. е. н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;

– **Федорченко Лілія Вікторівна**, заступник директора Департаменту - начальник управління розвитку туризму, музейної справи та охорони культурної спадщини Департаменту культури і туризму Полтавської ОВА;

– **Шевчук Сергій Миколайович**, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій Полтавського державного аграрного університету.

Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 трав. 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. 222 с.

До збірника ввійшли результати теоретичних та прикладних досліджень природного, соціального, економічного та інноваційного аспектів стану та перспектив розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України. Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

ЗМІСТ

с.

Безкровний Олександр, Зоря Олексій, Єгорова Олена СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ: КОНСОЛІДАЦІЯ НАУКОВЦІВ У ПОШУКАХ РІШЕНЬ (ПЕРЕДМОВА РЕДАКТОРІВ).....	8
Bastanogova Maria, Garnaga Anastasia SAFETY IN EXTREME TOURISM: PROBLEMS AND SOLUTIONS	11
Chip Liudmyla, Romanko Vladislava CAFÉ CULTURE IN TOURISM INDUSTRY	15
Акімова Емма СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У РОЗВИТКУ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ ТА ВИСТАВКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	19
Акімова Емма СУЧАСНІ ЦЕНТРИ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ	23
Барібіна Яніна РОЗВИТОК АКТИВНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	26
Безкоровайна Вікторія ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СТРУКТУРА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ	31
Безкоровайна Вікторія, Рудич Алла ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ РЕСУРСИ – СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	35
Безкровний Олександр, Євсєєв Іван ПОДАТКОВА СИСТЕМА ЯК ЧИННИК СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ	39
Безкровний Олександр, Лиженков Вячеслав, Завалій Олександра ТУРИСТИЧНИЙ ПОДАТОК: ПОЗИТИВНІ ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	46

Акімова Емма,

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

Науковий керівник: **Краснікова Оксана**, к. е. н., доцент

СУЧАСНІ ЦЕНТРИ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Релігійний туризм є важливою складовою туристичної галузі, що передбачає подорожі з метою відвідування святих місць, паломництва, участі в релігійних заходах чи ознайомлення з духовною спадщиною. В Україні, з її багатою релігійною історією та культурним розмаїттям, цей вид туризму має значний потенціал для розвитку, сприяючи збереженню культурної спадщини, економічному зростанню та міжнародному визнанню.

Україна славиться численними релігійними центрами, які приваблюють паломників і туристів з усього світу завдяки їхній духовній значущості та архітектурній цінності. До ключових об'єктів належать Києво-Печерська лавра в Києві – один із найдавніших православних монастирів, об'єкт Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, відомий мощами святих і унікальними печерами; Софійський собор у Києві – пам'ятка XI ст., символ християнської спадщини України; Почаївська лавра в Тернопільській області – важливий осередок православного паломництва з чудотворною іконою Божої Матері; Зарваниця в Тернопільській області – греко-католицький паломницький центр, де щороку відбуваються багатотисячні прощі; Унівська лавра у Львівській області – значущий осередок греко-католицької духовності з багатовіковою історією; а також Харківська синагога та костел Пресвятої Діви Марії у Львові з Ченстоховською іконою – важливі центри для юдейської та католицької громад. Ці об'єкти не лише відіграють ключову роль у релігійному житті, але й сприяють

розвитку культурного туризму як пам'ятки архітектури.

Сучасні тенденції розвитку релігійного туризму в Україні відображають світові тренди та підкреслюють економічну значущість цього сектору, який, за даними Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), у 2024 р. склав близько 20% світового туризму [1]. Основними напрямками є цифровізація та маркетинг, зокрема використання мобільних додатків, віртуальних турів і соціальних мереж для популяризації релігійних об'єктів, наприклад, віртуальних екскурсій до Києво-Печерської лаври, які стають популярними серед іноземних туристів; екологічна відповідальність, що проявляється в організації «зелених» паломницьких маршрутів із мінімальним впливом на довкілля, таких як піші прощі до Зарваниці; інклюзивність, що передбачає адаптацію релігійних центрів для людей з особливими потребами шляхом встановлення пандусів і аудіогідів для осіб із вадами зору; а також міжконфесійний діалог, який сприяє толерантності та залученню ширшої аудиторії через маршрути, що поєднують православні, католицькі, юдейські та мусульманські пам'ятки.

Україна має унікальні перспективи для розвитку релігійного туризму завдяки багатій духовній спадщині та географічному положенню, зокрема через розвиток інфраструктури шляхом модернізації доріг, готелів і туристичних центрів у таких містах, як Львів, Київ, Одеса та Ужгород; інтеграцію українських святинь до міжнародних паломницьких шляхів, таких як Шлях Святого Якова чи маршрути до Ватикану; державну підтримку через створення програм для збереження релігійних пам'яток і їхнього просування на міжнародному рівні; а також поствоєнне відновлення, де релігійний туризм може стати ключовим елементом економічного відродження, залучаючи іноземних паломників і туристів. Однак виклики, такі як недостатній рівень інфраструктури в регіонах, обмежений доступ до фінансування для реставрації пам'яток і потреба в підготовці кваліфікованих гідів зі знанням іноземних мов, потребують уваги для реалізації цього потенціалу [2].

Релігійний туризм в Україні має значний потенціал для розвитку завдяки багатій духовній спадщині та зростаючому інтересу до паломництва у світі. Для реалізації цього потенціалу необхідні інвестиції в інфраструктуру, цифрові технології, екологічні ініціативи та підготовку фахівців. Успішна адаптація до сучасних тенденцій дозволить Україні не лише зміцнити економіку, але й посилити свою позицію на світовій туристичній арені як країни з унікальною релігійною та культурною спадщиною.

Список використаних джерел

1. Статистика туризму. UNWTO Tourism Highlights. 2024. URL : <https://www.unwto.org/tourism-statistics> (дата звернення: 15.04.2025).
2. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Релігійний туризм у християнстві на сучасному етапі. *Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2017. Вип. 6. С. 216–220.